

17 § ERITYISSELVITYS JYVÄSKYLÄN JA JYVÄSKYLÄN MAALAISKUNNAN MUODOSTAMAN UUDEN KUNNAN PERUSTAMISESTA

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut sekä muut läsnäolijat. Jyväskylän maalaiskunnan valtuusto päätti viime kesäkuussa (18.06.2007) kokouksessaan esittää sisäasiainministeriölle Jyväskylän ja Jyväskylän maalaiskunnan muodostaman uuden kunnan perustamista koskevan erityisselvityksen tekemistä. Perustelutekstissä erityisselvityksen tavoitteeksi asetettiin selvittää edellytykset kuntien strategiselle yhdistymiselle siten, että syntyisi uusi kunta, joka on kilpailukykyinen, edistää asukkaiden hyvinvointia, synnyttää pysyviä työpaikkoja sekä turvaa peruspalvelut kuntalaisille.

Samassa kokouksessa valtuusto päätti perustaa 7-jäsenisen työryhmän laatimaan selvityksen - rinnan em. selvityksen kanssa - siitä, minkälaisilla palvelurakenteen uudelleenarvioinneilla ja muutoksilla kunta saavuttaisi terveen kuntatalouden – voidakseen jatkaa itsenäisenä! Työryhmä nimesi itsensä myöhemmin Palvelurakennetyöryhmäksi.

Em. päätöksiin vaikutti kolme tärkeää kokonaisuutta. Valtioneuvoston keväällä 2005 käynnistämä PARAS-hanke kunta- ja palvelurakenteen uudistamiseksi, kuntamme voimakkaan kasvun synnyttäneet ongelmat sekä kuntataloutemme voimakas nähtävissä oleva heikkeneminen - liittyen erityisesti kunnan erittäin raskaaseen, tulevien vuosien investointiohjelmaan.

Uuden kunnan perustamista vastustavat maalaiskunnan valtuutetut ja muut tahot, ovat voimakkaasti kritisoineet em. erityisselvitykseen ryhtymistä. He ovat vedonneet alkuvuodesta 2005 hyväksyttyyn kuntastrategiaan ja siinä esitettyyn visioon maalaiskunnan itsenäisyydestä vuonna 2012 – todeten valtuustopäätöksen olevan voimassa olevan kuntastrategian vastainen.

Esitettyä näkökantaa on pidettävä osoituksena siitä, että käsite strategia ja kuinka siihen tulee suhtautua, on vielä varsin outo. Luonnollisesti strategia pyritään laatimaan mahdollisimman onnistuneeksi, oikeaperusteisilla näkökulmilla ja tiedolla. Strategia ei ole kuitenkaan kiveen hakattu käsite, jota ei voisi muuttaa. Päinvastoin - ympäröivää yhteiskuntaa on tarkkailtava ja reagoitava tarvittaessa sen aiheuttamiin

muutokseen - päivittämällä strategiaa. Vastuullinen ja tehtävänsä tunteva valtuusto reagoi näihin muutokseen. Tästä osoituksena myös maalaiskunnan viime kesäkuinen valtuustopäätös - esittää eritysselvityksen tekemistä.

Kunnan sisäinen Palvelurakennetyöryhmä aloitti työnsä elokuun lopulla ja luovutti raporttinsa joulukuun alussa kunnanhallitukselle. Työryhmä mallinsi kunnan talouden lähivuosien kehitystä nykyisiin kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosentteihin, kuntatalouden ennusteisiin ja kunnan suunnitelmissa oleviin investointeihin perustuen. Vertailukohtana olivat Valtioneuvoston vuoden 2007 asetuksen mukaiset kunnan talouden tunnuslukujen sekä Kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetussa laissa tarkoitetut raja-arvot.

Työryhmä totesi

, että mikäli maalaiskunta aikoo jatkaa itsenäisenä kuntana, tulee kunnan talouden täyttää vahvistuvan kuntatalouden tunnusmerkit, jossa vuosikate kattaa korvausinvestoinnit sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennykset.

Lisäksi työryhmän raportista voidaan todeta, että mikäli kunta aikoo jatkaa itsenäisenä, on sen kyettävä rajuihin leikkauksiin sekä investointien karsimisiin. Raportissa on todettu mm. seuraavaa:

- Terve talous on edellytys kunnan toiminnan jatkolle.
- Palveluverkko ja -rakenne on sovitettava talouden kantokykyyn.
- Palveluiden turvaaminen ei tarkoita nykyisen palvelurakenteen tai palveluverkon säilyttämistä.
- Investointien karsiminen on yksi ehdoton vaatimus itsenäisenä kuntana jatkamiselle. Tähän löytyvät mahdollisuudet sivistys- ja sosiaali- sekä terveystalouden uudelleenjärjestelystä.
- Talonrakentamisessa voidaan investointeja karsia noin 23 miljoonalla eurolla.
- Olemassa oleviin palveluihin työryhmä esitti yhteensä 8,7 miljoonan euron leikkauksia.

Työryhmän – jonka sihteerinä/asiantuntijana toimi kunnan talousjohtaja - taloudellisiin faktoihin sekä kunnan toimialojen esityksiin pohjautunutta työtä on halventavasti kutsuttu eri keskustelufoorumeilla kristallipallosta vedetyksi esitykseksi. Kuitenkaan ainuttakaan laskelmaa - joka kiistäisi raportin lopputuloksen - ei ole kyetty esittämään. Perustelemattomilla kannanotoilla ja heitoilla on haluttu tarkoituksellisesti vesittää työryhmän ennakkoluuloton raportti – koska itsenäisenä kuntana jatkaminen näyttää

sen perusteella peruspalvelujen säilymisen kannalta - selkeästi uuden kunnan tarjoamaa mahdollisuutta huonommalta vaihtoehdolta.

Palvelurakennetyöryhmän raportista keskusteltaessa on myös tuotu esille, että laskelmat on tehty eri perusteilla kuin uuden kunnan perustamiseen liittyvät taloudelliset laskelmat. Kunnanhallitus on esitetyn johdosta laskenut ja todennut, että jos laskelmien lähtökohdaksi otetaan samat oletukset kuin uuden kunnan laskelmissa - päädytään hyvin samansuuntaiseen lopputulokseen. Se, että vuoden 2007 tilinpäätös sattumoisin näyttää muodostuvan ennakoitua paremmaksi, ei poista sitä ikävää tosiasiaa, että kuntamme talous on tulevina vuosina nykyinenollaan vääjäämättömästi rajun velkaantumisen kautta kriisiytymässä – vuosikatetta ja poistoja esittävien käyrien kulmakertoimet ovat erimerkkiset.

Uuden Jyväskylän perustamiseen liittyvää selvitystyötä on tehty erittäin avoimessa ja osaavassa hengessä. Runsaat 100 virka- ja luottamusmiestä on osallistunut selvitystyöhön. Johtoryhmä, työvaliokunta ja toimialatyöryhmät ovat kokoontuneet tiiviisti viime vuoden elokuusta alkaen. Johtoryhmä ja työvaliokunta ovat jatkaneet työtään vuodenvaihteen läpi. Aikaisempi kuntaliitosselvitys ja verkostokaupunkiin liittyneet lukuisat yhteistyöhankkeet ovat olleet hyvänä pohjana arvioitaessa uuden kunnan tarjoamia mahdollisuuksia.

Kunta- ja palvelurakenneuudistusta koskevan lain tavoitteena on elinvoimainen ja toimintakykyinen sekä eheä kuntarakenne. Kuntajakolain mukaan kuntajakoa kehitetään kuntien alueellista eheyttä ja yhdyskuntarakenteen toimivuutta edistävällä tavalla. Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos ratkaisu edistää palvelujen järjestämistä alueen asukkaille, parantaa alueen asukkaiden elinolosuhteita, parantaa alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia tai edistää kuntien toimintakykyä ja toiminnan taloudellisuutta.

Kaupunki ja maalaiskunta muodostavat erittäin tiiviin yhtenäisen työssäkäynti- ja palvelualueen. Ei tarvitse kun katsoa alueemme karttaa, niin voidaan todeta kuntajakolain mukaisten toimintaedellytysten täyttyvän kokonaisuudessaan Jyväskylän kaupungin ja Jyväskylän maalaiskunnan yhdistymisessä. Kaupungin, Vaajakosken ja Palokan asutus on kiinni toisissaan. Kaupungin keskustasta 10 kilometrin säteellä asuu noin 110 000 asukasta ja säteen sisällä ovat käytännössä kaikki työpaikat. Tämän kokonaisuuden kehittämisessä kahtena erillisenä - ajoittain riitelevänä kuntana - ei ole mitään järkeä. Sen on myös osoittanut vaatimattomalle tasolle jäänyt verkostokaupunkiyhteistyö.

Missään suuressa ja todella merkityksellisessä ei ole päästy yhteisen toiminnon alle.

Kukaan ei ole väittänyt, että uuden kunnan perustaminen olisi itseisarvo ja itsestään selvyys, joka takaisi kaiken hyvän. Perustamispäätöksestä vasta alkaa varsinainen - vuosia kestävä työnteko, jonka alku on linjattu yhdistymissopimukseen. Uusi kunta on siis nähtävä ja ymmärrettävä vaihtoehtona, jonka tarjoamat mahdollisuudet – taata kuntalaisille tarkoituksenmukaiset ja hyvät palvelut sekä terve kuntatalous - ovat itsenäisenä jatkamista selkeästi paremmat. Kysymys on viimekädessä meistä itsestämme ja siitä - kuinka kykenemme yhdessä ponnistamaan eteenpäin rakentaen uutta kuntaa – myös niiden osalta, jotka tällä hetkellä eivät näe uuden kunnan perustamista oikeana vaihtoehtona.

Julkisuudessaakin viljelty pelko siitä, että 3 vuoden jälkeen nykyisten kaupunkilaisten toimesta ei maalaiskunnan osalle ole jaossa kuin kurjuutta – on lähinnä keskiaikaan kuuluvaa ajattelua. Uskomme vahvasti siihen, että nykyisillä kaupunkilaisilla on nimenomaisesti halu osoittaa em. näkemys täysin perättömäksi. Vastuu uuden kunnan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä - sen eri alueilla elävien asukkaiden parhaaksi - on nykypäivään kuuluvaa vastuunkantoa ja ihmisyyttä – huolta lähimmäisestämme. Sitä uskomme meidän kaikkien yhdessäkin olevan.

Meidän Sinisten – sitoutumattoman valtuustoryhmän - näkemys uuden Jyväskylän perustamisesta ei ole yksimielinen – joskin selkeä enemmistö on uuden kunnan perustamisen takana. Jo ryhmämme perustamisen yhteydessä – valtuustokauden alussa - on jokaiselle jäsenelle annettu oikeus äänestä oikeaksi kokemansa ja hyväksi näkemänsä asian puolesta. Kunnioitamme myös toistemme mielipidettä ja päätöstä. Meillä ei ole mitään tarvetta esiintyä julkisuudessa enemmistön voimin yhtenäisenä ryhmänä, jos kerran todellisuudessa emme sitä ole.

Ottaen huomioon maalaiskunnan Palvelurakennetyöryhmän raportti, selvitysmiehen laatima raportti esityksineen sekä yhteiskunnassa tapahtuneet ja nähtävissä olevat muutokset – kannattaa Sinisten valtuustoryhmän enemmistö uuden kunnan perustamista yhdessä Jyväskylän kaupungin ja Korpilahden kunnan kanssa. Näin pystymme yhdessä - leveämmin hartein ja vahvempana – ylläpitämään ja kehittämään asukkaidemme hyvinvointia ja palveluja ja samalla koko keskisen Suomen vetovoimaisuutta.